

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 408/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Libušou Dočkalovou, Lachova 32, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 23C/62/2020 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 23C/62/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje** v konaní sp. zn. 23C/62/2020 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Navrhol prikázať

mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať finančné zadostučinenie a náhradu trov konania.

2. Žalobou z 30. novembra 2020 sa sťažovateľ domáha uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu 40 447,81 eur s prísl. Podaním z 18. decembra 2020 sťažovateľ požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov. Súd jeho návrhu vyhovel uznesením z 28. júla 2021. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 3. septembra 2021.

3. Následný úkon súdu je z 24. marca 2025, keď súd sťažovateľa vyzval na opravu a doplnenie podania. Sťažovateľ požiadal Centrum právnej pomoci o ustanovenie právneho zástupcu – 16. mája 2025 mu bola za právneho zástupcu ustanovená advokátka JUDr. Libuša Dočkalová.

4. Dňa 25. júna 2025 podal sťažovateľ sťažnosť na prietahy v súdnom konaní. Dňa 30. júna 2025 oznámil súdu zastupovanie vo veci právny zástupca žalovaného, ktorý si zároveň vyžiadal doručenie žaloby. Prípisom z 1. júla 2025 mu táto bola doručená a žalovaný bol vyzvaný na doručenie vyjadrenia k veci.

5. Sťažovateľ namieta, že od podania žaloby na súd koncom novembra 2020 sa súdny spis nachádza na mestskom súde bez prejednaní veci a bez vydania rozhodnutia. Podľa jeho názoru mestský súd v napadnutom konaní nepostupuje plynulo a efektívne.

6. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 408/2025-11 z 1. júla 2025 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

7. Predsedníčka mestského súdu poukazuje na personálnu poddimenzovanosť mestského súdu a určitú rezignáciu v správaní sťažovateľa, ktorý sa sťažoval na prietahy v súdnom konaní až v roku 2025. Ústavnú sťažnosť považuje za opodstatnenú, avšak požadované finančné zadostučinenie za neprimerane vysoké.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

10. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci, dospel ústavný súd k záveru, že nejde o vec skutkovo ani právne zložitú a ani samotný súd netvrdí, že by tomu tak malo byť. Mestský súd samotný priznal opodstatnenosť podanej ústavnej sťažnosti a treba konštatovať, že takmer štyri roky trvajúcu nečinnosť naozaj nemožno ospravedlniť – ako pritom vyplýva aj z vyjadrenia mestského súdu, od 28. júla 2021 až do 24. marca 2025 sa vo veci neurobil ani jediný úkon. V dôsledku toho po piatich rokoch od podania žaloby súd ešte len doručuje žalobu na vyjadrenie žalovanému, pričom dosiaľ nebolo ani možné uvažovať o nariadení pojednávania. Takýto stav je celkom zrejme ústavnoprávne neakceptovateľný.

11. Ani skutočnosť, že sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v dotknutom konaní až v roku 2025, nemožno pričítať na jeho ťarchu – z doručených podkladov totiž vyplýva, že až do roku 2025 nebol právne zastúpený (takže podaná sťažnosť až po ustanovení právneho zástupcu dáva zmysel). Od účastníkov súdneho konania bez právneho zástupcu nemožno očakávať rovnakú mieru procesnej aktivity, ako je to v prípade, keď je účastník zastúpený advokátom.

12. Vo vzťahu k tvrdeniu mestského súdu upriamujúceho pozornosť na nedostatočné personálne obsadenie súdu ústavný súd permanentne judikuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ak oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02, III. ÚS 548/2023).

13. S ohľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd prikázal mestskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) konať v predmetnej veci bez zbytočných prietahov, pretože ku dňu prerokovania ústavnej sťažnosti nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie 5 000 eur.

17. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou,

že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie prípadná náhrada škody (III. ÚS 75/01, IV. ÚS 15/03).

18. Ústavný súd pri určení sumy finančného zadosťučinenia vzal do úvahy celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (a v tomto zmysle najmä viac ako štyri roky trvajúcu nečinnosť) a jeho význam pre sťažovateľa, pričom považoval za primerané priznanie finančného zadosťučinenia 2 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

19. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 771,68 eur.

20. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti), čo celkovo predstavuje 771,68 eur.

21. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 4 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu